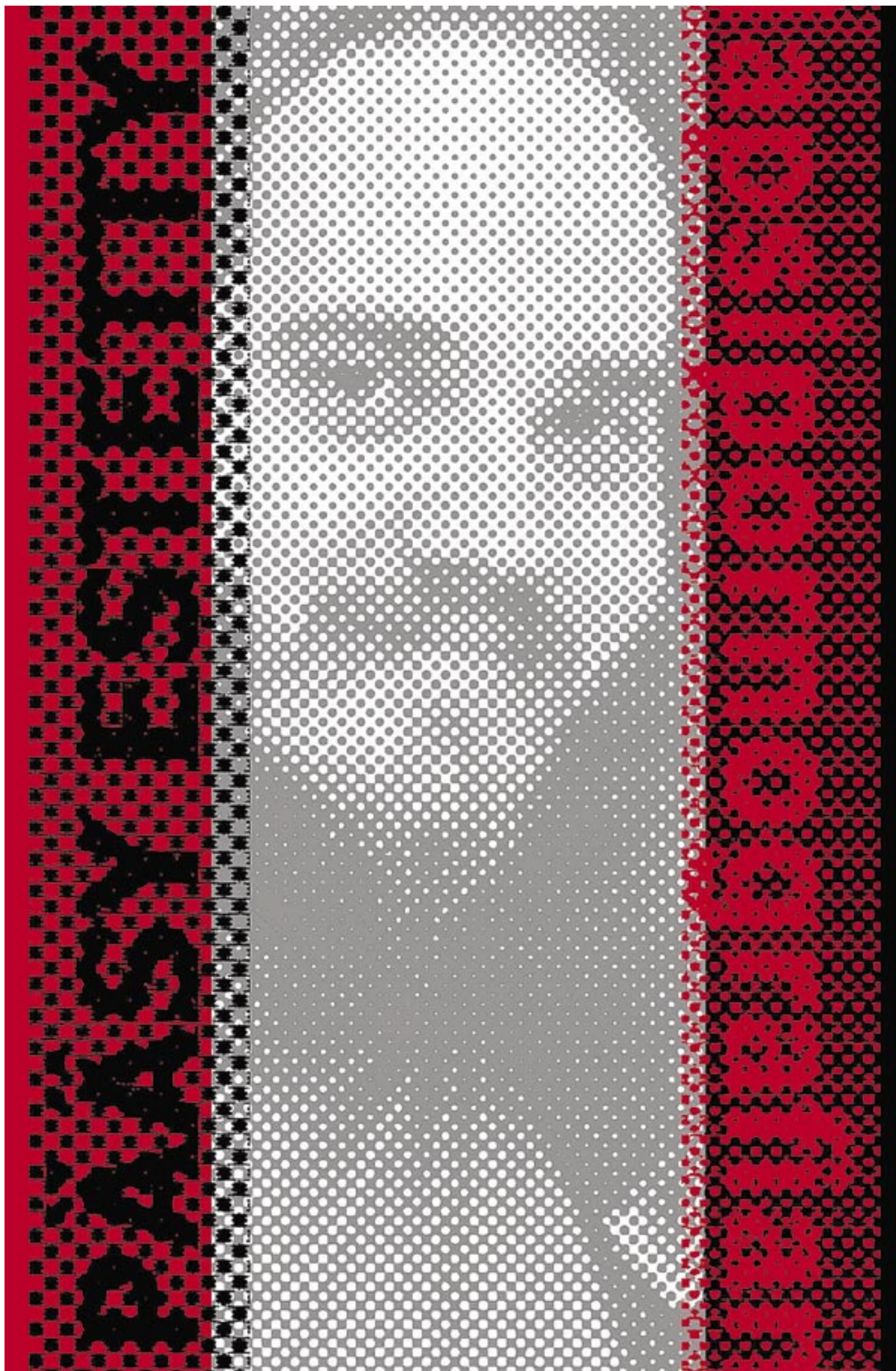

SENSUROITU

Matti Nikki yrittää kaataa internetsensuuria. Pelissä on oma maine.

ANNE PUUMALA, KUVITUS: LEHTIKUVA JA MARKUS VIITAKOSKI

Tapahtuu helmikuun 12. päivä: keskusrikospoliisi estää pääsyn 26-vuotiaan helsinkiläisen **Matti Nikin** internetsivuille. Niillä on runsaasti sensuurijärjestelmää koskevaa tietoa ja lista poliisin kieltämistä nettisivuista. Poliisi näkee, että näillä sivuilla on lapsipornoa.

Nikki näkee asian toisin. Hänen mukaansa listalle on joutunut useita sivuja, joilla sitä ei ole. Hän haluaa osoittaa, ettei sensuuri toimi.

Pian Matti Nikin nimi alkaa vilahdella uutisissa. *KRP sensuroi sensuuria kritisoineen sivun*, lehdet otikoivat. Sensuuria puolustaneen liikenne- ja viestintäministeri **Suvi Lindénin** ero vaaditaan nettiadressilla. Se kerää muutamassa päivässä 10 000 nimeä.

Mielenosoitusta järjestetään. Nikki tajuaa sysänneensä alkuun kansanliikkeen. Sen keskiössä on hän itse.

KOLMISEN VIIKKOA sensuroiduksi tulonsa jälkeen Nikin hämmästyksen vaihtunut uupumukseen. Kohu on syntynyt lyhyessä ajassa, vaikka hänen sotarekensä sensuurilakia vastaan on kestänyt pari vuotta.

Helsinkiläinen nettiaktivisti alkoi kirjoitella suodatuksen toimimattomuudesta nettisivuillaan vuonna 2005. Viime vuoden alussa voimaan astunut laki antaa operaattoreille mahdollisuuden sensuroida KRP:n lapsipornoksi katsomaa materiaalia.

Heti alussa epäiltiin vahvasti, että suurin osa listan sisällöstä oli väärin perustein suodatettua. Ei mennyt kauaakaan, kun muutama sata osoitetta oli jo selvillä. Niitä läpi käyneet eivät löytäneet niistä yhtäkään lapsipornosivua, Nikki kertoo.

Päätös listan julkaisemisesta ei ollut vaikea.

INTERNETIN VAPAUTTA puolustava Nikki ei usko, että nettisensuuri saadaan missään olosuhteissa toimimaan. Tulevaisuudessa sensurointi voi olla jopa mahdotonta, jos hajautetut ja sensuuria sietävät vertaisverkot yleistyvät. Tällöin koko kysymys sensuurista on merkityksetön.

Vaikka Nikki torjuu sensuurin, hän ei tarkoita, että kaikki pitäisi sallia.

– Asioihin pitää puuttua, kun laittomaksi väitetyt teot on tehty. Jos rikos katsotaan tapahtuneeksi, puututaan julkaisu toimintaan. Internetsensuurissaan itse sivustoa ei suljeta. Se jatkaa sisältönsä levittämistä, jota vain yritetään piilottaa.

NIKKI MYÖNTÄÄ ymmärtävänsä lastensuojelujärjestöjen nykyisen halun sensuuriin, sillä sen avulla voidaan ohittaa raskas ja hidas oikeuslaitos.

Matti Nikin mielestä nettisensuuri on todellisen ongelman lakaisemista maton alle.

– Ei tarvita enää asianomaisten kuulemista, ei tuomioistuinta, ei tarvitse tutkia asioita eikä välttämättä tarvita edes pitviä todisteita siitä, että jotain laitonta on tapahtunut. Kaikki tämä, että saataisiin edes jotain aikaan.

Nikin mukaan vaarana kuitenkin on, että samalla katoaa into ottaa materiaalin levittäjiä, myyjä ja ostajat kiinni.

– Tuloksena on näennäisvoimintaa, joka ei johda oikeisiin tuloksiin, mutta näyttää siltä, että jotain saataisiin aikaan.

ENNEN KUIN nettisensuurista aletaan puhua, pitäisi tavoitteiden olla selkeät, Nikki sanoo. Onko tarkoituksena suojella lapsia haitalliselta materiaailta vai estää netin käyttäjiä vahingossa törmäämästä lapsipornoon? Halutaanko estää pedofiileja löytämästä kuvia? Vai onko päämääränä ehkäistä lasten hyväksikäyttöä ja taistella kaupallista lapsipornoa vastaan?

Nikin mukaan tekemällä ongelman tekninen unohdetaan helposti asian ydin.

Heti alussa epäiltiin vahvasti, että suurin osa listan sisällöstä oli väärin perustein suodatettua. Ei mennyt kauaakaan, kun muutama sata osoitetta oli jo selvillä.

– Kyse on lasten hyväksikäytöstä, jota ei vähennetä lakaisemalla ongelmia maton alle. On todellisuutta, että maailmasta löytyy lapsibordelleja ja että nälhänhädän runtelemilla alueilla lapsia voi saada mukaan pornon tuotantoon vain tarjoamalla ruokaa.

– Netissä leviävät kuvat ovat vain heijastus siitä todellisuudesta, jossa jotkut hyväksikäytetyt elävät. Suodattamalla ei saada rikollisia kiinni.

KUKA?

- ▶ Matti Nikki on syntynyt Nakkilassa ja käynyt peruskoulun Kuusankoskella.
- ▶ Kävi lukion Valkeakoskella Päivö-län kansanopiston matematiikkalinjalla.
- ▶ Opiskellut Helsingin yliopistossa pääaineenaan tietojenkäsittelytiede.

LAPSIPORNO ja sensuuri ovat arkoja asioita. Matti Nikki on alusta alkaen tiennyt, että pelissä on hänen oma maineensa. Jupakka on silti aiheuttanut paljon enemmän stressiä kuin hän osasi etukäteen arvastaa. Hän sanoo, että tilanne on ollut välillä vaikea myös läheisille ja ystäville.

– He ovat pelänneet, että jos keskustelu lapsipornon sensuurista henkilöityi minun ympärilläni, myös lähipiiri vedetään sekamelskaan mukaan.

Erityisesti Nikkiä ovat kirpaiseet KRP:n syytökset ”lapsipornoportaalin” pyörittämisestä.

– Pelottavaa on, että jos minulla ei olisi mainetta teknisenä osaajana, mustamaalauksen torjuminen voisi olla hyvinkin vaikeaa. Poliisin lapsipornolistalle joutuminen ei ole kaikkein mairittelevin asia. Kun poliisin tiedotteessa lukee, että sivuni levittää lapsipornoa, niin silloin minun on leimattu julkisuudessa lapsipornon levittäjäksi.

– Yhtenäkin päivänä veli soitti ja kertoi, että yksi sukulaisista oli soitellut ympärinsä ja kauhistellut. Hän oli lukenut, että minä pyöräitän lapsipornosivua ja poliisit ovat nyt perässä.

NIKKIN JULKAISTUA KRP:n listan sensuroidusta sivusta keskustelu nettisensuurin ongelmista on alkanut.

– Jos sensuurin kohde olisi ollut jokin muu kuin lapsiporno, olisin yhtälailla tarttunut toimeen. Lapsiporno vain sattuu olemaan se keppihevonen, jolla näitä asioita viedään eteenpäin. Se aiheuttaa niin vahvoja tunteita ihmisissä, että faktoihin perustuvia päätöksentekoa voidaan kokonaan sivuuttaa, Nikki sanoo. ●

Ei enää yhden miehen missio

Nettisensuurin vastustaminen ei ole enää yhden miehen missio. Se lähenee kansanliikettä.

Liikenne- ja viestintäministeri **Suvi Lindénin** ero vaatava nettiadressi on kerännyt yli 12 000 nimeä, ja oikeusasiamies on saanut kymmeniä kanteluita. Nettisensuurin vastustajat ovat kirjoittaneet kirjeitä myös kansanedustajille.

Hitaan alun jälkeen lehdet ovat alkaneet uutisoida asiasta. Tiedotusvälineiden sensuuriuutisia kommentoidaan kiivaasti, ja keskustelupalstoilla on ollut vilkasta.

Ensi tiistaina Helsingissä järjestetään mielenosoitus nettisensuuria vastaan. Toiminta on järjestäytyneen tarkoituksen perustettujen internetsivustojen ja keskustelukanavien ympärille.

– Mielestäni tärkeintä olisi saada myös vähemmän teknillisiä osaavat ymmärtämään lain hyödyttömyys ja jopa haitallisuus kuiton esitetty, toteaa *sensuuri.info*n ylläpitäjä **Jaakko Heusala**. ●

Welcome to Hip Finland!

Maamme muoto, Suomi-neito mekko yllä käsi kohotettuna, on suuri apu, kun yrittää kuvailla, missä jokin paikka sijaitsee. Kilpisjärvi on peukalossa, Lemmenjoen kansallispuisto kaulan kohdalla ja Oulu vyötärön kapeimmassa kohdassa.

Oulusta alaspäin neidon muotoa ei kuitenkaan ole juuri ymmärretty hyödyntää. Läänijoen jäljiltä on muun muassa väsähty keinoitekoisia nimä

vyöhykkeelle, joka kulkee itä-länsisuunnassa Pohjanmaalta Etelä-Pohjanmaan, Keski-Suomen ja Savon kautta Pohjois-Karjalaan. Käyttöön on jäänyt vähintäänkin ontuva Väli-Suomi. Vaikka vyöhykehän on aivan ilmeisesti neidon lanteille rennosti roikkumaan asetettu vyö tai huivi. Siis Lanne-Suomi. Englanniksi Hip Finland. Ja kun sana *hip* tarkoittaa englannin kielessä paitsi lannetta tai lonkkaa myös trendikästä, kivaa ja makeeta, on käytössämme lisäksi valmis matkailulainos. **Sanna Ryyänen** ●

Iki • kirjoitus

Kiistakapulana nettisensuuri

Nuotio sai kyteä ihmeen pitkään, ennen kuin se leimahti – suomalainen keskustelu internetsensuurista.

Ensimmäiset polttopuut kasattiin jo kolmisen vuotta sitten, kun eduskunta alkoi valmistella lakia lapsipornon levittämisen estotoimista. Savu nousi saman tien. Epäilijöiden mukaan hyvästä aikomuksesta huolimatta lain toteutus ei toimi.

Sama todettiin Keskusrikospoliisin lausunnossa, kun lakia valmistettiin. KRP:n mukaan laki ei tuo ”merkittävää uutta työkalua rikostorjuntaan” ja ”lapsipornografian sisältäville sivuille pääsee estosta huolimatta”. Lausunnon mukaan estomenettelyllä ei myöskään ole ”vaikutusta lapsipornon rikolliseen levittämiseen internetsissä”.

Turun yliopiston oikeustieteili-

nen tiedekunta piti lausunnossaan lakia lisäksi perustuslain vastaisena.

Viime viikkojen aikana on kysytty entistä äänekkäämmin, miksi laki kuitenkin hyväksyttiin ja vieläpä lähes yksimielisesti? Kai päättäjät tiesivät, että suodatuksen voi ohittaa helposti – vihreiden kansanedustaja **Jyrki Kasvi** totesi *Aamulehden* haastattelussa, että kiertoonnistuu älykkäältä simpanssilakin.

Olisiko lakia koskaan hyväksytty, jos lainsäätäjät olisi istutettu tietokoneen ääreen ja heille olisi näytetty, kuinka yksinkertaista suodatuksen kiertäminen on? Vai onko lain tarkoitus sittenkin vain estää sattunnaista nettisurffailijaa törmäämästä lapsipornoon? Sekään kun ei

ole kovin todennäköistä, sillä laitonta materiaalia on jo valmiiksi piilottettu.

Vai kävikö sittenkin niin, että jostain piti yksinkertaisesti tehdä? Kun hyviä vaihtoehtoja ei ollut, hyväksyttiin huono. Tätä huonoa vaihtoehtoa harva rohkeni vastustaa. Lapsiporno on niin arka asia, että sen sensuroinnin torjuminen kuulostaa kieltämättä poliittiselta itsemurhalta. Näin siitäkin huolimatta, vaikka asiantuntijat kuinka toteaisivat, ettei sensuuri toimi.

Lakia vastustaneita on eniten huolestuttanut sensuurin tielle lähtemisen vaarallisuus. Kansalaisten sähköisiä oikeuksia puolustavan kansalaisjärjestön Effin puheenjohtaja **Ville Oksanen** totesi vuonna 2005 *Tietokone*-lehden haastattelussa vaarana olevan, että salaista

listaa aletaan käyttää epätoivottujen mielipiteiden sensuroimiseen. Silloinen liikenne- ja viestintäministeri **Susanna Huovinen** ei kuitenkaan nähnyt samaa ongelmaa. Hän vakuutti, että ”estotoimenpiteet koskisivat vain ja ainoastaan lapsipornoaineistoa”.

Kävi kuitenkin kuten pelättiin, ja sensuuriapajille alkoivat havitella muutkin. Vähemmistövaltuutettu **Mikko Puumalainen** totesi lausunnossaan viime vuoden keväällä, että internet on rasittisen kiihotuksen keskeisin foorumi. Siksi hänen mielestään ”tulisi määrätietoisesti kehittää keinoja, esimerkiksi hyödyntämällä kokemuksia lapsipornografian levittämiseen puuttumisesta”.

Myöhemmin kävi ilmi, että KRP:n listalla vain pieni osa oli selkeästi lapsipornoa. Voi vain kuvitella, millaisiksi paisuisi vähemmistövaltuu-

tetun sensuurijärjestelmää väärien mielipiteille.

Myös tekijänoikeusjärjestöt näkivät tilaisuutensa tulleen. Äänitealan etujärjestö **ÄKT** alkoi vaatia esitelmille myös heille epämieluisia sivustoja. Nettipokerisivujakin listalle on ehdotettu.

Kipinät alkoivat lennellä kuitenkin vasta, kun nuottoon hönkäisi helsinkiläisen nettiaktivisti **Matti Nikki**. Liekit leimahtivat toden teolla poliisin sensuroitua Nikin nettisivut, joilla hän pyrki osoittamaan sensuroiduksi tulleen myös suuren joukon kunniallisia sivuja. Paloa puheillaan sammuttamaan kiiirehtinyt viestintä- ja liikenneministeri **Suvi Lindén** on saanut aikaan vain suurimman kokon.

Aiheen tulenarkuudesta on osoi-

tuksena myös, että kotimainen valtaehdistö uutisoi Nikin sivujen sensuroinnista näkyvästi vasta puolitoista viikkoa sen jälkeen, kun asia oli ollut esillä kansainvälisessä mediassa. **Anne Puumala** ●

